

bijenteelt

verschijnt maandelijks • jaargang 2 • febr. 1966 - 2

**maandblad van de bijenhoudersbonden a.b.t.b., l.l.t.b. en n.c.b.
en de vereniging tot bevordering der bijenteelt in nederland**

Nog vier weken...

scheiden ons van het actieve bijenseizoen!

ALS U EENS EEN UURTJE OVER HEBT, vergeet dan niet uw opgeborgen raten even op wasmot te controleren. Als u dat nog niet deed, schift dan alle raten met darrecellen op het raatoppervlak er uit en alle oude en slecht gebouwde raten. Stuur ze aan ons op en begin het jaar 1966 met onberispelijke raten.

KIJKT U OOK EENS NA wat u dit jaar nodig hebt. Bestel het nu reeds. Raampjes met kunstraat b.v. moet u in april al voor het grijpen hebben als u ze wilt laten uitbouwen.

(Samen bestellen is véél voordeliger dan alleen. Oók voor de vracht!)

Hebt u voor elke kast al een raam voor het voeren met droge suiker klaar?

NEEMT IN DE LANGE AVONDEN een goed bijenboek ter hand. Wij hebben HET GROTE BIJENBOEK door R. P. Groenveld in voorraad (f 13,90). — Een briefkaartje en overmorgen hebt u het in huis.

Goede dingen

BIJENHUIS WAGENINGEN

TELEFOON 0 8370 - 2863

GIRO 82 32 76

Een goede imker ziet vooruit...

Heeft U nog oude raten, verzamel deze en stuur ze zo spoedig mogelijk aan ons op. U heeft dan a.s. zomer minder last van wasmot en kunt Uw geld besteden aan nieuwe kunstraat. Wij kunnen de oude raat gebruiken om nieuwe raten te maken.

Lever Uw was in via Uw afdelingsagent. Deze kan dan de partijen verzamelen en in één zending aan ons opsturen.

Volgens de weerprofeten ligt een mooie zomer in het verschiet. Neem daarom tijdig Uw maatregelen en bestel Uw benodigdheden zo vroeg mogelijk.

Bestel via Uw agent. Hij kan U alle condities vertellen. Op verzoek zullen wij U ook rechtstreeks onze prijscourant doen toekomen.

Wij zien Uw bestellingen tegemoet en zullen deze met zorg uitvoeren.

N.V. Honingzemerij „Het Zuiden”

Tel. 04106-2306 - Postbus 2 - Boxtel

BIJENTEELT

Maandblad van de Bijenhoudersbond van de L.L.T.B., de Bijenhoudersbond van de N.C.B., de Imkersbond van de A.B.T.B. en de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland.

*

Redactie:

P. A. M. van Dongen, Ravelijn 4, Steenberg en R. P. Groenveld, Bijenhuis, Wageningen (eindredacteur).

*

Redactiecommissie:

W. Assink, Enschede; J. Beyer, Heerlen; P. L. Lammers, Oss en H. G. Magendans, Arnhem.

*

Adviseur:

De rijksbijenconsulent.

*

Advertenties en Speurbijtjes:

N.V. van Maastricht en Verhoeven, Oude Kraan 16, Arnhem.

*

Verschijndag:

De eerste woensdag van de maand.

*

Inzendingkopij:

Vóór de 10e der maand.

Nieuwe leden, adreswijzigingen, abonnementen, bestuurszaken, enz.:

Voor de A.B.T.B.:
Imkersbond A.B.T.B.,
Postbus 129, Arnhem.

Voor de L.L.T.B.:
Bijenhoudersbond L.L.T.B.,
Klompstraat 21, Heerlen.

Voor de N.C.B.:
Bijenhoudersbond N.C.B.,
Spoorlaan 50, Tilburg.

Voor de Vereniging tot
Bevordering der Bijenteelt:
Bijenhuis, Wageningen.

Aardbeien onder glas BIJEN HOE

Iedere teler van aardbeien onder glas zal, naast allerlei andere maatregelen, ook zorg moeten dragen voor een goede BESTUIVING van zijn gewas. Dit kan alleen „voor 100 % goed” door het plaatsen van bijen in het warenhuis. Hiervan is iedereen de laatste jaren wel overtuigd geraakt.

Nalatigheid hiervan levert dikwijls een gevoelige financiële strop op.

Elk jaar leert ons weer iets en zo hopen wij te komen tot een zo groot mogelijke oogstzekerheid. Graag wil ik u op enkele dingen wijzen, die bij het plaatsen van bijen in het warenhuis van belang kunnen zijn, zowel voor het gewas als voor de bijen.

Het spuiten

Vooraf:

Indien u op uw gewas nog een bespuiting uit moet voeren met een *insekticide* b.v., in verband met luisaantasting, doe dit dan 5—6 dagen voordat u de bijen in het warenhuis plaatst.

Wanneer deze bestrijding goed uitgevoerd wordt, hoeft u dit niet te herhalen gedurende de drie à vier weken dat de bijen in de kas staan.

Past u op met insecticiden onder glas, doch ook met andere middelen.

Er zijn middelen, die, gebruikt bij buitenteelten, onschadelijk zijn voor de bijen.

Wanneer u *ditzelfde* middel evenwel onder glas toepast, kan dit giftig zijn voor de bijen, door de vrij hoge temperatuur in het warenhuis.

Later:

De praktijk leert ons: welk middel u ook *moet* gebruiken tijdens de periode dat de bijen in het warenhuis staan, pas dit dan toe door 's avonds te *spuiten*. Haal de bijen er van te voren uit. Tegen donker zijn ze allemaal binnen, sluit ze dan op, gebruik daarbij ook een reisraam. Zet ze buiten de kas gedurende de nacht.

Zet in de kas alle luchtramen open gedurende de nacht, kortom zorg er voor dat het gewas 's morgens droog is voordat de temperatuur weer oploopt.

Wanneer u zeker bent dat alles goed is, zet dan de bijen weer op dezelfde plaats terug. Dit behandelen van de bijen is natuurlijk een taak voor de imker.

Wanneer u 's morgens zou spuiten, bestaat de mogelijkheid dat, doordat het gewas nog nat is en de temperatuur al zeer belangrijk oploopt, een damp en gasvorming optreedt die dodelijk kan zijn voor de bijen. Spuit dus niet 's morgens, maar 's avonds !!!

Tijdstip van plaatsen

Wacht met het plaatsen van de bijen in het warenhuis tot er een aantal bloemen open staat. Doe dit bij voorkeur 's avonds tegen donker, met zo weinig mogelijk storing en maak het vlieggat dus open wanneer het donker is.

De bijen komen dan gedurende de nacht tot rust, 's morgens vroeg beginnen ze al de bloemen te bezoeken.

Hopelijk treft u de eerste dagen

donker weer, zodat de bijen enigszins aan de nieuwe, voor hen wel bijzonder beperkte en vreemde omgeving kunnen wennen.

Treft u daarentegen de eerste dagen fel zonnig weer, dan kan het gebeuren dat u veel vliegbijsen verspeelt, doordat ze zich doodvliegen tegen 't glas of door de luchtramen buiten de kas raken en de weg niet meer terug kunnen vinden naar de bijenkast.

Dit hebt u natuurlijk niet in de hand en blijft daarom een moeilijkheid, vooral wanneer u ze van elders moet huren.

Wanneer u zelf bijen houdt en u hebt een permanente bijenstand in de onmiddellijke omgeving van uw warehouse, dan vliegen de bijen, die bij plaatsing in de kas door de luchtramen buiten de kas geraken, terug naar hun oorspronkelijke standplaats en bedelen zich in bij de volken die daar dan nog staan. U kunt ze zelfs na enige tijd omwisselen!!!

Zulke ervaringen leren ons de praktijk. 't Lijkt mij nuttig dit even door te geven.

Voor de bestuiving is het, vooral in dit geval, beter de luchtramen af te schermen met gaas met een maaswijdte van maximaal 3 mm.

Waar:

Plaats de bijen in een warehouse \pm 3 meter vanaf de NOORDgevel met het vlieggat in zuidelijke richting, voldoende ver van de grond, zodat de

aanvliegplank juist boven het gewas uitsteekt.

Zorg dat de bijenkast opvalt, door de voorkant van de kast fel geel, blauw of wit te schilderen. Dit bevordert het snel in- en uitvliegen.

Bevestig anders een stuk hardboard (30 x 40 cm) tegen de voorkant van de kast, met een der bovengenoemde kleuren beschilderd.

Wanneer u de bijenkasten tegen de NOORDgevel aan plaatst, gaan er veel bijen verloren, doordat ze zich doodvliegen tegen het glas.

Niet verplaatsen:

Bekend is, dat wanneer de bijen eenmaal ergens neergezet zijn, u ze niet mag verplaatsen. Als men ze heeft neergezet oriënteren de bijen zich opnieuw en wanneer men ze zou verplaatsen kunnen ze hun kast niet meer terug vinden.

Drinkwater

Zorg voor goed zuiver drinkwater. Het eenvoudigst gaat dit door de voerbak er op te plaatsen met water. Ook een ondiepe bak, met wat stukken oude raat als drijfmetaal kan, voor de kast geplaatst, dienst doen. Een uitholling in de grond, waarin plastic folie gelegd wordt, gevuld met turf-molm dat steeds goed nat gehouden wordt, vormt ook een goede drinkplaats.

Voedsel dienen ze genoeg bij zich te hebben, maar water

moeten ze iedere dag opnieuw halen.

Hoeveel volken

Wij achten het voldoende, wanneer men 1 volk per 100 m² warehouse plaatst. Dit onder normale omstandigheden met normale volken. De volken behoeven voor dit doel niet extra sterk te zijn.

Zelf houden of huren?

Soms lukt het voor het huren een afspraak te maken (met geld en veel goede woorden). Sommige bijenhouders voelen er echter weinig voor, omdat er soms van een goed volk na 3 weken bijna niets overblijft. Als bovenstaande wenken in acht worden genomen valt dit gewoonlijk echter wel mee. De vastgestelde richtprijs is ook zodanig, dat de verloren gegane bijen wel worden vergoed. Zelf houden is voor de teler beter. Vooral de eerste dagen van het in het warehouse plaatsen zijn erg riskant.

Wanneer men zelf een aantal volken heeft, kan men, indien er iets mis gaat, er nog een reserve-volk bij plaatsen.

Zelf houden is dus misschien wel beter voor de aarbeiteler, maar dan moet hij ook zorgen er voldoende van te kennen. Om de nodige kennis op te doen is het volgen van een bijenteelt-cursus de aangewezen weg. Met bijen in uw warehouse vroeger, mooiere en grotere aardbeien!!!

Goes. A. J. van Willegen.

In en om het 20ste internationale congres van bijenhouders te Boekarest

Men heeft mij gevraagd enkele van mijn indrukken weer te geven van hetgeen mij getroffen heeft tijdens het bijenhouderscongres, dat van 26 tot en met 31 augustus te Boekarest gehouden. Deze vraag is gemakkelijker gesteld dan beantwoord.

De indrukken zijn zo veelvuldig en zo verschillend van aard, dat men werkelijk niet weet, waar men zou moeten beginnen. Nu moet ik bij voorbaat stellen, dat het zuiver wetenschappelijke gedeelte van het congres mij als amateur-imker uiteraard minder heeft kunnen boeien dan de algemene onderwerpen en de vele gesprekken, die ik met imkers uit vele landen had, waarbij — en dat spreekt wel vanzelf — de bijen de grondtoon van die gesprekken vormden, maar die toch ook veel terecht kwamen op de algemene menselijke en economische problemen van de landen, die zij vertegenwoordigden.

Laat ik beginnen te zeggen, dat de belangstelling voor het congres enorm was. Tot op het laatste ogenblik kwamen de congressisten nog binnen en de hard-werkende administratie onder de onvolprezen leiding van Prof. Harnaj had zeer veel moeite een zekere regelmaat te vinden in de vele formaliteiten, die nodig waren om ieder op zijn plaats te krijgen en van het zijne te voorzien. Dit lukte dan ook niet altijd. Men moest bepaald geduld oefenen om zijn stukken, toegangsbewijzen e.d. te bemachtigen en velen hebben zich afgevraagd, waarom dit alles niet veel eenvoudiger kon en waarom het nodig was, dat men aan verschillende lessenaars terecht moest komen om uiteindelijk de benodigde papieren te verkrijgen. Ik moet dit toeschrijven aan het overweldigende aantal, dat zich onmiddellijk voor de congresdagen aanmeldde, welke toeloop meer is toe te schrijven aan het feit, dat vele vertegenwoordigers uit landen achter het z.g. ijzeren gordijn gelegenheid vonden dit congres bij te wonen.

Wanneer ik een beschrijving van de werkzaamheden, die verricht werden na de imposante opening in de stampvolle zaal van de grote congreshal, overlaat aan meer deskundigen, dan mag ik volstaan met de vermelding, dat men toch wel onder de indruk kwam van het grote belang zowel economisch als menselijk van de honing, die allen verenigde.

Zonder te willen beweren, dat men van de zijde van de Roemenen die vanzelfsprekend in grote getale aanwezig waren, honing om de mond gesmeerd kreeg, mag met vreugde worden vastgesteld, dat dit prachtige natuur-produkt de basis vormde voor intermenselijke verhoudingen, zoals men die zelden aantreft en die bijdroegen voor een sfeer, waarin men de hunkering proefde van allen om te vergeten datgene wat verdeelt en zich te bepalen tot hetgeen de mensheid verenigt.

De heer ridder van Rappard, hield een voortreffelijke inleiding en wij Nederlanders — ofschoon klein in getal — gevoelden ons gelukkig dat ons land op deze wijze van zich deed horen. Wat mij

Ook Rumenië gaf congrespostzegels uit.

Zonder gevaar omvergereden te worden...

bijzonder heeft getroffen was de uitstekende organisatie van de ontvangst in de Casei Centrale a Armatei waar wij deels in de open lucht, deels in mooie vertrekken, onder het genot van de Roemeense muziek een onvergetelijke avond hadden. Hier was een onderlinge uitwisseling van gedachten en gevoelens tussen de uit 48 verschillende landen komende deelnemers van het congres op een wijze, die zich toch wel onderscheidde van congressen, die ik ook op andere gebieden wel heb meegemaakt.

Wat te zeggen van contacten met Roemenen, Russen, Polen, Oost-Duitsers, Bulgaren, Hongaren, Tjechen, maar ook vertegenwoordigers uit Marokko, Japan, Verenigde Staten en Canada, om maar enkele ver gelegen landen te noemen, wanneer men zich realiseert dat elk land zijn eigen bijzonderheden heeft en de landsaarden zo zeer verschillend zijn? Het was alles zeer boeiend en zeldzaam.

Boekarest is een mooie stad. Hier is veel opgebouwd en men moet zeggen, dat de architectuur bepaald producten heeft opgeleverd die gezien mogen worden.

Wat onmiddellijk opvalt, is het zeer rustige straatbeeld. Men kan de grote boulevards oversteken, zonder gevaar te lopen omvergereden te worden door een file glanzende auto's, maar aan de andere kant is het ook weer zo, dat aan stoplichten en zebra's nauwelijks aandacht wordt besteed.

Men moet er voorts wel aan wennen dat vrijwel de enige reclame die men in het land ziet, de slagzin bevat: „trajaska partidul communist roman”, en men moet er op voorbereid zijn, dat de winkels en zo ook alles wat men op het gebied van tourisme wil weten en onderneemt, van staatswege bedreven wordt.

Dit geeft oponthoud, veel administratie, maar men wordt vriendelijk te woord gestaan en met enig geduld komt alles op zijn pootjes terecht.

Zeer bijzonder was de grote voorstelling in het congresgebouw op de avond van de 28ste augustus, waar de toeschouwers werden onthaald op een voortreffelijk programma van folkloristische kunst

op het gebied van de dans en de onvolprezen Roemeense muziek. Velen hebben later wat grammofoonplaten gekocht, waardoor de herinnering aan deze mooie avond enigszins bewaard bleef.

De nai, de tambal, de mandoline en de zienpoj lieten zich wel van de beste zijde horen.

De tocht op zondag naar de Vallea Prakovei bracht weer moeilijkheden met zich. Het aantal bussen was aan de krappe kant gehouden. Dit was trouwens de enige dag, dat het prachtige weer ons gedeeltelijk in de steek liet, doch het was de eerste kennismaking met het platteland, waarvan men beter de pittoreske schoonheid kan bewonderen dan dat men dit zou kunnen vergelijken met de Nederlandse toestanden.

Ook kon het voorkomen, dat men zich wilde be-geven naar de opening van de bijtentoonstelling en dat men met het gehele gezelschap terecht kwam bij het Palais de Mogosoaia en bij het openluchtmuseum. Geen slechte ruil overigens, wanneer men in aanmerking neemt dat daarna gelegenheid te over was de tentoonstelling te bezichtigen.

Na de sluiting van het congres werd in een imposante ruimte, die overdekt was met een groot kleurig zeil, een banket aangeboden. De Roemeense muziek liet zich horen, ja zelfs de Roemeense caviar en champagne ontbrak niet en ik aarzel niet te zeggen, dat de organisatoren van deze avond zich wel heel bijzonder hebben ingespannen om aan dit banket het karakter van een apotheose te geven. Het congres was hiermede geëindigd en wat dan volgt, zijn de persoonlijke belevenissen van degenen die ingeschreven hadden op de verschillende tours.

Zelf heb ik de grote tour meegemaakt van Boekarest via Constantza naar Mamaia, Donou-delta en Karpaten.

Roemenië is een prachtig land met veel bezienswaardigheden.

Als grootst en meest gesorteerd Imkers-bedrijf in Nederland kunnen wij U uit ruime voorraad leveren: kasten, ramen, dathepijpen, kappensluiers, honingslingers, potten, bussen, kunstraat f 7,— per kg, draad, enz. enz. Veel te veel om op te noemen. Door eigen importen zijn onze prijzen stukken lager.

Tevens zullen wij gaarne Uw ruwe en zuivere was verwerken tot kunstraat. Vraagt onze gratis prijslijst van materialen even aan. Wij zijn belangrijk voordeliger.

Tevens kunnen wij U leveren van de allerfijnste kwaliteiten diverse soorten honing, als: Klaver-, Bloemen-, Linde-, Boekweit-, Oranjebloesem-, Acacia- en Heidehoning. Onze prijzen zijn laag. Vraagt onze gratis honingprijslijst aan.

Bijenstand H. T. van Dam & Zn.

Jubbega (Fr.) - Telefoon 05165—382

Het valt buiten dit bestek een vergelijking te maken tussen de buitenlander die zo goed mogelijk wordt behandeld en dit alles een beetje van de buitenkant beziet, en de Roemeen die in dit land zijn geluk moet vinden. Daarom geen beschrijving die zich op politiek en economisch gebied begeeft, maar wel iets over de mooie kust van de Zwarte Zee met de splinternieuwe badplaats, Manaia, waar men 4 km lang het een na het andere hotel in moderne stijl aanschouwt.

De tocht per raderboot van Tulcea naar Galati met uitstapjes in kleinere boten door de Donau-delta was wel een van de zeer bijzondere dagen die ik meemaakte.

Het prachtige weer, de schilderachtige oevers van deze machtige rivier maakten op ons allen een diepe indruk en de delta zelf is voor vogelliefhebbers een lang verblijf waard. De ibissen en ooievaars zag men in grote getale, alleen de pelikanen lieten zich slechts van grote afstand waarnemen. Voor de ornithologen in ons gezelschap zeer veel te genieten!

En dan gaat de tocht via kloosters naar de Karpaten, een prachtig middelhoog bergland met bruisende rivieren en alles wat een bergland aantrekkelijk kan maken. Wij logeerden in de zomer- en winter-sportplaats Proiana Brasov in het grote sporthotel en wie er ook moppert dat men wel eens een kraan uit de douche trekt en dat de lift naar het hoogste punt in het gebergte toevallig defect is, moet bepaald van huis uit een sombere natuur hebben.

En wat te zeggen van de vele ontvangsten die ons werden aangedaan door de plaatselijke bijenhoudersverenigingen in de verschillende dorpen en kleine steden die wij doorkwamen. Altijd weer een prachtige belevens, wanneer de tocht onderbroken werd door mooie bijenstallen met water, brood en honing. Trouwens wat zegt men van een gemiddelde opbrengst per kast van 45 kg honing.

Men was dan ook niet terughoudend met de blanke acacia-honing en de goudkleurige zonnebloem-honing. Trouwens de vindingrijkheid van de Roemenen om de honing te vergaren, is bewonderenswaardig. Wij zagen de kasten ingebouwd in caravans, op platte wagens, zolderschuiten; elke bijenstal had zijn eigenaardigheden en voor de beroepsimkers viel er veel te leren, terwijl de eenvoudige amateur ook nog wel een graantje meepikte.

Zo vlogen de dagen om tot wij allen in het luxueuze Nord-Hotel voor de laatste nacht werden ondergebracht in Boekarest, met als tegenstelling direct om de hoek de plaatselijke groentemarkt.

De K.L.M. bracht ons snel en veilig weer thuis en zo rest mij de herinnering aan een, nuttige, leerzame, zeer bijzondere reis naar een voor menigeen onbekend land met vele goede mensen.

Mr. P. Steinz.

vragen rubriek

Afwijkende heidehoning.

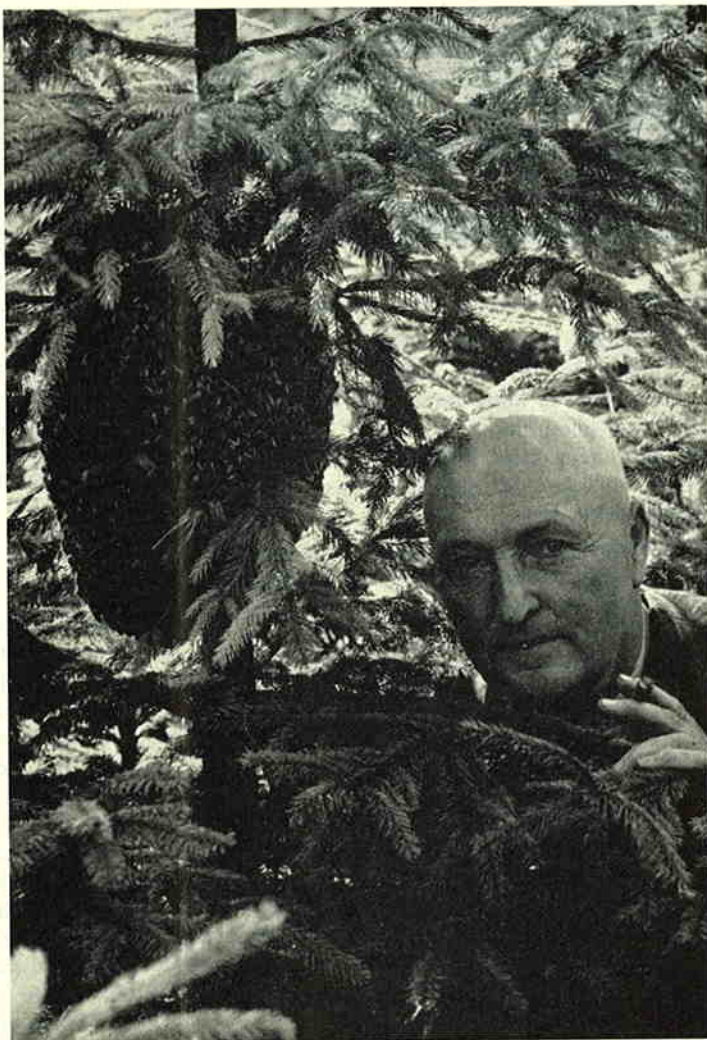
De heer D. W. W. te V. heeft twee jaar oude heidehoning die er normaal uitziet maar iets sterk smaakt. Hij vraagt of hij door toevoeging van een chemisch middel de smaak kan verbeteren.

Antwoord: Heidehoning is van nature al wat sterk van smaak en het is wel mogelijk dat dit bij bewaren toeneemt. Het toevoegen van een chemisch middel zal wel niet helpen en lijkt mij ook niet de aangewezen weg. Om de smaak wat te verzachten zou u de heidehoning wel kunnen mengen met een hoeveelheid voorjaars- of zomerhoning.

Heidereis: vroeg of laat?

De heer F. v. d. P. te T. A. merkte op dat de imkers die hun volken naar de hei brachten toen die al goed in bloei stond, een grotere opbrengst hadden dan de imkers die hun volken er al een week of langer hadden staan. In zijn brief geeft hij de verschillende gedachtengangen in zijn afdeling weer en hij vraagt naar onze mening.

Antwoord: Het is heel goed mogelijk dat het tijdstip van plaatsen invloed heeft op de opbrengst. Naast de door u genoemde reden, dat de volken, die vroeg geplaatst waren, ingevlogen waren op een andere (slechtere) dracht, bestaat natuurlijk ook de mogelijkheid dat de langer thuis gebleven volken het daar beter gehad hebben, doordat er een betere

Deze zwerm had haar raten gebouwd in een kerstboom. Ze werd gevonden door de heer Prud. de Bruijne te Zuiddorpe, die hier bij de zwerm is gefotografeerd. De heer de Bruijne was op 1 januari 25 jaar lang voorzitter van de afdeling Hulst. Hij werd op 20 december 1939 geïnstalleerd als hoofdbestuurlid van de Ver. tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland en die functie heeft hij dus nu reeds 25 jaar vervuld. Wij wensen hem van harte geluk met dit dubbele jubileum! De foto werd gemaakt door de heer A. J. van Willigen te Goes.

dracht was of doordat ze werden gevoerd.

Dat betere volken meer halen is zonder meer duidelijk. Wat in dit geval de doorslag gegeven heeft is natuurlijk nu niet meer te achterhalen.

Late darren.

Het beste volk van de heer F. v. d. P. te T. A. had in

november nog darren. Hij vraagt of dit volk moerloos is.

Antwoord: Het is niet absoluut zeker dat een volk, dat nog zo laat zijn darren houdt, moerloos is of wordt, maar een grote kans dat het in het voorjaar geen goede koningin heeft is toch erg groot. Houdt u het maar goed in de gaten om zo snel mogelijk te kunnen ingrijpen als het nodig is.

UIT DE JAAGKIEPS

Welke koninginnen zijn de beste?

Bij het kiezen van koninginnen zal men in de regel de flinkste nemen; toch komt het voor dat zulke koninginnen een korte levensduur hebben. Bij het telen van koninginnen kan men beter de bijen zelf hun keus laten doen en dan de koningin nemen, waaraan de bijen het meest de aandacht hebben geschonken.

Een „Ehren-imkermeister”, Gärtner in Silezië, had bij een teelt 12 moerdoppen, die uiterlijk gelijk waren. Het viel hem op dat deze doppen ongelijk met bijen waren bezet: 4 stuks hadden veel bijen, 5 stuks waren matig bezet en 3 bijna geen bijen. Hij nummerde deze groepen nr. 1, 2 en 3.

Het uitkomen der koninginnen vond in bevruchtigingskastjes plaats, na drie dagen waren alle uitgelopen.

Bij het bouwen vertoonden de volkjes grote verschillen: die van groep 1 waren volop aan het werk, groep 2 was pas hieraan begonnen en in groep 3 was nog niets gebeurd. De kastjes hadden evenveel bijen, die uit hetzelfde volk afkomstig waren. Na 7 dagen waren alle koninginnen van groep 1 aan de leg, hier geen verlies. Van groep 2 gingen 2 koninginnen verloren, de drie overigen waren op de tiende dag aan de leg. Van de 3 koninginnen in groep 3 gingen er twee verloren, de laatste was op de twaalfde dag aan de leg.

De jonge moeren werden zonder verlies in grote volken ingevoerd. De koninginnen van groep 1 maakten de sterkste volken. In groep 2 waren na drie weken reeds 2 koninginnen stil verwisseld en de derde koningin gaf maar een matig sterk volk. De enige koningin van groep 3 werd reeds vervangen nadat zij 20 eitjes had gelegd. Gärtner heeft deze waarnemingen 4 achtereenvolgende jaren gedaan met het zelfde resultaat. Hij is tot de overtuiging gekomen, dat de beste moeren komen uit die doppen, die het meest met bijen waren bezet.

(Westfälische Bztg. 1965/9.)

Bijenteelt winstgevend in Canada

Dr. Eva Crane schrijft in Beeworld 1965/III dat het landsgemiddelde per kast in Canada het hoogst is van de gehele wereld. De bijenhouders moeten erop berekend zijn grote hoeveelheden honing te moeten verwerken. Het watergehalte van de gewonnen honing is in sommige streken zeer laag,

slechts 14 tot 16%. Om deze honing te kunnen slingeren moet het watergehalte erin verhoogd worden. Men heeft honingslingers voor 120 ramen, en het zal in de toekomst nodig zijn dat men niet raam voor raam ontzegelt en in de slinger plaatst, maar de gehele honingkamers.

In de vorige eeuw was West Canada het „Gold rush” land maar nu is het „Honey rush” land, zodat bijenhouders uit andere delen van het land er met hun bijen heen trekken en dat sommige geleerden hun wetenschappelijk werk verlaten om als beroeps-imker grotere inkomsten te genieten.

Volgens een bericht in de Canadian Beejournal 1965/11 is de honingooft in 1965 van 450.000 volken 44.350 miljoen pound hetgeen een gemiddelde is van 108,5 pound. De oogst is 25% groter dan die van 1964.

Acacia

In Frankrijk heeft men waargenomen dat de gewone acacia niet alle tegelijk in bloei staan en men gelooft dat men hierdoor in staat zal zijn, door van de vroeg en laat bloeiende bomen te telen, de drachtijd hierop aanzienlijk te verlengen.

De waarde van deze boom is niet te onderschatten voor de bijenteelt. Vooral in Hongarije en Roemenië is men ervan overtuigd en deze landen voeren de acacia-honing veel uit. De bossen in Roemenië en Hongarije beslaan een oppervlakte van ongeveer 100.000 resp. 156.000 ha en men schat de opbrengst per ha op 1300 resp. 1770 kg. In de Donau-vlakte heeft men waargenomen dat zeer sterke volken dagelijks van 10 tot 12 kg haalden, dat is \pm 80 kg gedurende de bloei.

De acacia (*Robinia pseudoacacia*) kwam door Robin in 1601 uit Noord-Amerika naar Frankrijk en vandaar in 1634 naar Engeland.

Behalve genoemde *Robinia* zijn er nog een tiental andere soorten, maar de gewone acacia is het meest verspreid in genoemde landen. Hij wordt hier 25 tot 30 meter hoog en bloeit gedurende 2 à 3 weken. De variëteit „descaneans” bloeit later en heeft daardoor grote waarde, de bloemen zijn groter en bleek-rose en worden druk door de bijen bevroegen. Dr. G. Pritsch, Duits specialist in drachtplanten noemt behalve de gewone acacia nog 6 variëteiten van deze boom, die voor de bijenteelt van belang zijn.

Robinia besoniana met kleine kroon, bloeit overvloedig, stelt weinig eisen aan de bodem, bloeit in juni, uitstekende drachtbron.

R. hispida verdraagt goed droogte, groeit langzaam, uitstekende drachtplant.

R. semperflorens, bloeit van juni tot september, minder doorns, goede drachtplant.

R. luxurians (van Colorado) met rose bloemen, bloeit tweemaal per jaar in juni en september, goede drachtbron.

R. neo mexicana, zeer tegen droogte bestand, bloeit eveneens in juni en september, goede drachtplant. R. umbraculifera heeft geen doorns, groeit langzaam en is tegen wind bestand, bloeit in juni, uitstekende drachtplant. (Abeilles et Fleurs 1965/6.) (En dan te denken, dat tijdens het Derde Duitse rijk er Duitsers waren die alle ingevoerde planten wilden uitbannen!!.)

Bijen-mysterieën

In 1965 heeft u in deze rubriek kennis kunnen nemen van vreemde verdwijningen van bijenvolken in Amerika, maar ook in ons werelddeel heeft men vreemde gevallen meegemaakt.

Een Brits imker liet in 1964 twee zwermen uit de V.S. komen en wel één uit Texas en één uit Florida. Beide volken deden het uitstekend, de honing-oogst was het dubbele van de andere volken.

Maar tot zijn schrik vond hij eind 1965 een dikke laag dode bijen voor het volk uit Texas. Bij onderzoek bleek dat het volk moergoed was, met veel jong broed en eitjes en geen uitwendige tekenen van ziekte. Er was voldoende voer aanwezig. De imker dacht aan spuiten en stuurde een monster naar Rothamsted. Maar ook daar geen spoor van ziekte of vergift. Het was een raadsel.

Maar het geeft te denken, aldus de redactie van Beecraft 1965/8.

Een Zwitserse imker constateerde op 3 mei 1965, nadat een naburige boer beweerd had zijn fruitbomen slechts met een voor de bijen onschadelijk middel op 1 mei bespoten te hebben, veel dode en trillende beweging makende bijen voor de vliegplanken van 2 kasten, daaronder waren darren en jonge bijen.

Op een teeltstand op 4 meter afstand en bij een imker in de omgeving werden geen onregelmatigheden waargenomen. Vóór één der kasten werd de koningin (van 1964) dood aangetroffen; de bijen konden de dode bijen niet meer wegbrengen. Dit volk, eens één van zijn beste, moest als verloren worden beschouwd.

Het onderzoek van een met spoed naar Liebefeld gezonden monster gaf geen oorzaak: geen mijt, nosema of sporen van vergift.

Nu dacht de imker dat een onverlaat direct in het vlieggat had gespoten, maar, zegt de redactie van de Schweizerische Bztg 1965/8, dan moesten hiervan sporen zijn gevonden.

Ook op andere bijenstanden in Zwitserland werden veel dode bijen voor een paar volken gevonden, terwijl op naburige standen geen onregelmatigheden werden geconstateerd. Ook hier werd bij onderzoek geen vergift gevonden.

De Carnica in Oostenrijk

Op een Imkersdag te Heidelberg hield Prof. F. Ruttner een rede over de teelt van Carnicabijen in

Oostenrijk, waarvan wij een verslag vinden in de Südwestdeutsche Imker 1965/6. Hieruit enkele grepen:

In 1938 (na de „Anschluss“) werd het verbod van invoer van Krainerbijen naar Duitsland opgeheven en kwam er veel vraag naar Krainer-koninginnen. Dat kwam de teelt niet ten goede, hetgeen blijkt dat in 1939 op één van de meest bekende bevruchtungsstations ongeveer 5.000 koninginnen werden aangevoerd. Hiervoor was slechts één vadersvolk beschikbaar. Dat wordt thans als geheel onvoldoende geacht, toen was men er trots op. In het noordelijk deel van Oostenrijk was de donkere bij inheems, de grauwe Carnica in het zuiden en oosten, de Alpen vormden de grens. Alle bijen tussen de Zwartezee en de Alpen tonen de kenmerken van de Carnica en moeten tot dit ras gerekend worden. Als er verschillen zijn komt dit door het klimaat en de dracht.

Men doet er goed aan zijn koninginnen te betrekken van de erkende telers. De „zwarte“ koninginnen-import door de vele imkers-touristen, die zo vaak van ongecontroleerde standen betrekken, heeft onaangename gevolgen gehad, waarover men in Oostenrijk niet is te spreken.

Varia

Japan importeert jaarlijks meer dan 3.000 ton honing, één derde deel hiervan komt uit Australië. De 2.000 leden van de Japanse bijenhoudersvereniging zijn erop uit de kwaliteit van hun honing te verhogen, daar deze niet voldoet aan de eisen van hun landgenoten.

(Austr. Beekeeper 1965/6.)

Bijen als vis-lokaas. Een imker uit Texas raadt vissers aan een jampot met schroefdeksel te nemen. In dit deksel maakt men een paar kleine gaatjes en doet dan een levende bij in de pot. Daarna laat men de pot aan een vissnoer in het viswater zakken. Door de luchtdruk zal de pot niet vol lopen en door het zoemen van de bij zullen de vissen aangetrokken worden. Door dicht hierbij in te leggen zult u flink wat vissen kunnen vangen.

(Gleanings 1965/5.)

Prof. Einstein, de grote geleerde, heeft eens berekend, dat, als alle bijen van de aarde verdwenen, de mensen in minder dan 4 jaren ook verdwenen zouden zijn.

(Abeilles et Fleurs 1965/6.)

In het British Beejournal van 11/9/1965 haalt „Medicus“ in zijn rubriek „Bee notes“ een bericht uit 1914 aan, waarin staat dat op het eiland St. Helena de doodskopvlinder een plaag is. In een kast werden de overblijfselen van 247 vlinders aangetroffen, het resultaat van 2 jaren.

Jékavé.

door Ir. J. Mommsers.

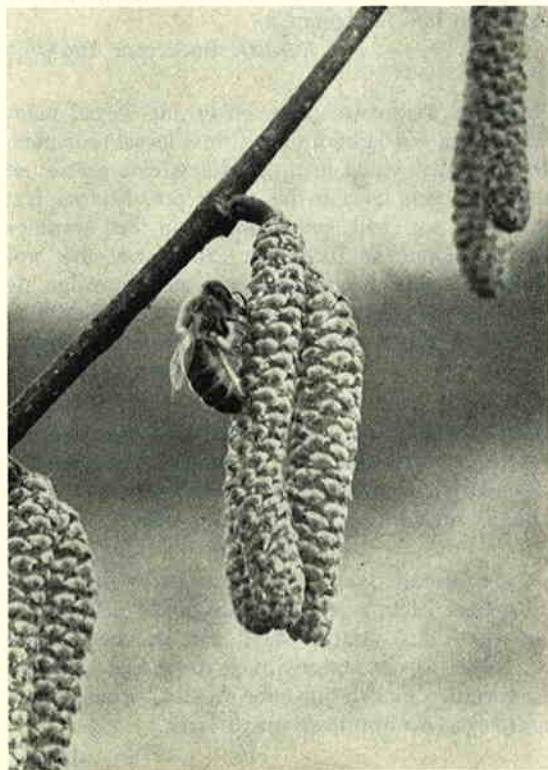
Sneeuwkllokjes

Als dit februari-nummer bij u in de bus komt, bloeien misschien hier en daar de sneeuwkllokjes al. Dit hangt sterk af van het weer en de standplaats. Op een warm, zonnig plekje kunnen deze klokjes soms al heel vroeg de lente inluiden.

Dit bolgewas, dat de latijnse naam *Galanthus nivalis* draagt, is makkelijk te kweken. Het groeit vrijwel overal, ook bijvoorbeeld zeer goed in lichte schaduw onder bomen. Ze kunnen vast blijven staan en kunnen zich op een gunstige standplaats sterk vermeerderen.

De bijen vliegen er druk op, maar de oppervlakte beplant met sneeuwkllokjes is gewoonlijk niet zo groot dat van een echte dracht gesproken kan worden. Voor de bijenliefhebber is echter het zien van het drukke gedoe zo vroeg in het voorjaar al een groot genot.

Een soort met grotere bloemen is *Galanthus Elwesii*. Persoonlijk vind ik echter de kleinere klokjes zeker zo mooi.

De hazelaar

Tot een van de vroegst-bloeiende drachtplanten behoort zeker de hazelaar.

Deze struik heeft de mannelijke en vrouwelijke bloemen gescheiden, echter wel op dezelfde plant. De bekende katjes bevatten de mannelijke bloemen, die stuifmeel leveren. De vrouwelijke bloemen zijn veel minder opvallend. Ze zijn echter toch wel goed te zien aan de rood gekleurde stampers. De hazelaar is eigenlijk geen echte bijenplant, die voor de bestuiving op insecten is aangewezen. Het stuifmeel, dat in zeer grote hoeveelheden geproduceerd wordt, wordt door de wind verspreid. Dat neemt niet weg dat de bijen bij windstil weer soms grote hoeveelheden stuifmeel op deze katjes kunnen verzamelen. Dit stuifmeel is juist in het vroege voorjaar zo belangrijk voor de ontwikkeling van de volken.

Van de gewone hazelaar (*Corylus avellana*) komen verschillende variëteiten voor b.v. *C.a. pendula*, met hangende twijgen, *C.a. contorta* met gedraaide twijgen, *C.a. aurea* met gele bladeren en *C.a. fuscorubra* met bruinrode bladeren.

Een andere bekende soort is de boomhazelaar (*Corylus colurna*), een mooi gevormde boom, die voor de meeste particuliere tuinen wel wat groot wordt, maar in plantsoenen zeer goed voldoet.

PRAKTISCHE BIJENTEELT

ERVARINGEN UIT EEN IMKERSLOOPBAAN A. H. van den Berg

Nogmaals literatuur

De opgave van literatuur in het januari-nummer was erg summier, omdat ik van mening was te schrijven voor beginners. Daar er echter steeds minder beginnelingen zijn en er al jarenlang een beginnersrubriek in de diverse maandbladen geplaatst is, leek het mij beter alleen die ervaringen te vermelden, die wat dieper op de te behandelen onderwerpen ingaan en dan wordt ook de literatuurlijst iets langer.

Het leven der bijen wordt in de meeste leerboeken en boekjes voldoende duidelijk en juist behandeld, maar er zijn enkele boeken, die door hun schrijfstijl, of door de wijze van behandeling van de leerstof uitsteken boven andere. Daarom noem ik nog enkele titels voor liefhebbers:

1. *Leven zonder slaap*, door E. J. Pootmann, uit het Duits vertaald door J. Blommaert, Uitgave Meulenhoff Pockets no. 36.
2. *Het leven der bijen*, door M. Maeterlinck. Uitgave Jac. van Campen, Amsterdam.
3. *De honingbij*, door Dr. K. van Frisch, vertaling Mej. H. C. Mansveld. Uitgave Born N.V., Assen.
4. *Bijen en bijenhouden*, door J. G. de Roever. Uitgave Wed. J. Ahrend en Zn. te Amsterdam.

Ik zou nog wel enkele titels meer kunnen vermelden, maar in 't algemeen zijn de drukken te oud, of er zijn bezwaren tegen sommige onderdelen van de inhoud. Het is zelfs gewenst bij deze korte literatuurlijst enige opmerkingen te plaatsen. Het „Leven der bijen” door M. Maeterlinck is alleen voor filosofisch aangelegde en meer ontwikkelde lezers. Het boek van Dr. K. van Frisch behandelt zeer interessante onderwerpen, b.v. over het gezichtsvermogen en de smaak van de bijen, terwijl eveneens uitvoerig de bijendansen zijn beschreven. Bij het boek van de Roever passen de meeste opmerkingen. Het is in 1948 gedrukt en dus al oud. In het begin leek het geweldig wat betreft de stijl, de brede oriëntatie en het grote aantal foto's, al hadden de meeste lezers ook reeds bezwaren tegen de sterke buitenlandse (vooral Amerikaanse) oriëntatie. Jammer is het ontbreken van een inhoudsopgave, zodat het als naslagwerk niet kon worden gebruikt, maar erger is het, dat men het niet aan iedereen ter lezing kan aanbevelen wegens vele verouderde meningen en mededelingen over bijv. het aantal eieren, dat een koningin per dag kan leggen, het verzamelen van bijengif om dit voor medische doeleinden te gebruiken, het gebruik van grootcellige kunststraat, de koninginneteelt, zwermverhinderingsmethoden, het ieder jaar verwisselen

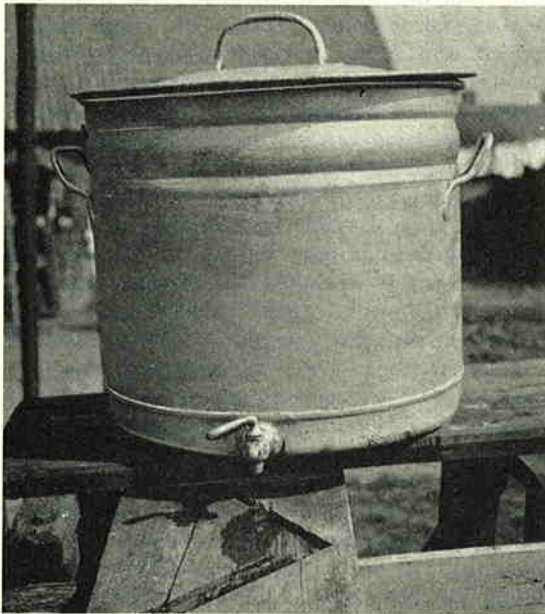
van koninginnen, de bijen in de nederlandse zaadteelt en nog meer beweringen, die bij het van de pers komen reeds niet waar konden worden genoemd en ook niet zijn geworden. Daar verschillende van bovengenoemde onderwerpen in de loop van het jaar 1966 ter sprake zullen komen, laat ik het hier bij. De kritiek is gemakkelijk en daarom wil ik ook nog opmerken, dat grote delen van het boek nog steeds lezenswaardig zijn, al nemen we dan ook niet alles voor zoete koek over bijenwoningen en bovengenoemde onderwerpen.

De imker

In het vorig nummer heb ik het gehad over imkers, die bijenhouden om de bijverdienste en over zuiver amateur-imkers. Het aantal amateurs neemt toe en toch daalt het totaal aantal imkers. Waaraan hebben we dat te danken? Dat is in 't kort niet te zeggen, want er zijn veel samenwerkende oorzaken, zoals verandering in de vrije-tijdsbesteding, moeilijkheden voor bijenhouders in steden en dorpen met de plaatsing van hun bijenvolken, het verbod van bijenhouden in de komkommerteeltgebieden, achteruitgang van de bijenweide en niet te vergeten de reeds jaren durende hoogconjunctuur. En met dit laatstgenoemde punt zijn we m.i. aan een van de voornaamste oorzaken toegekomen. De verdeling van de imkers moet namelijk anders zijn. Er zijn minstens drie groepen: 1. zuivere amateurs; 2. amateurs, die er graag nog een slaatje uit willen slaan en 3. beroepsimkers, of zo men wil: half-beroepsimkers. De tweede groep vindt in de tegenwoordige tijd te weinig emplooi, kan er niets meer uithalen en stopt ermee. Het is deze grote groep imkers, die altijd klaagden over te grote kosten (suiker en contributie) en te weinig opbrengst (honing). Dit heeft niet alleen geleid tot vermindering van het aantal imkers, maar ook tot splitsing in de imkersbonden. Wanneer zullen we nog eens allen één zijn, zonder verdeeldheid, zonder persoonlijke eerezucht, samen verenigd in liefde voor de bijenteelt, die een stuk van ons leven is geworden. Waar we niet over uitgepraat raken, als we elkaar ontmoeten, waar we alle dagen in het goede jaargetijde mee geconfronteerd worden. Ik heb een oude dame gekend, die op zomerse dagen naast haar bijenstand zat te lezen om zo nu en dan te kijken naar de in- en uitvliegende bijen, naar de Wonderen van het bijenvolk in en buiten de kasten, waarover Dr. Ootmar in zijn tijd reeds een dik boek schreef. De bijen zijn bovendien een voorbeeld voor ons van orde, reinheid, werklust en verdraagzaamheid in hun eigen volk. Hoe is dat laatste bij de imkers onderling?

De bijenvolken

In „de Roever” lezen we ergens, dat de broedaanzet in de bijenvolken reeds in januari begint, misschien bedoelt hij „kan beginnen”. Hoewel ik het niet kan bewijzen, betwijfel ik het toch. Meestal zal de broedaanzet beginnen in februari en dan moet het niet te koud zijn, want de bijen moeten in het broednest een temperatuur onderhouden van $\pm 35^\circ$ Celsius. Dat is echter niet het enige bezwaar voor de bijen. Zodra er broed is hebben de bijenvolken water nodig. Een bij vliegt meestal niet uit voor de temperatuur buiten 10° Celsius is. Zodra er broed is begint dus het waterhalen. Sommige volken, die er sterk om verlegen zitten, sturen al waterhaalsters uit, wanneer de temperatuur buiten enige graden beneden de 10° Celsius ligt. Bij dit waterhalen gaan veel bijen verloren, doordat ze verkleumen. Het ligt voor de hand, dat de imker er voor zorgt, dat het water zo dicht mogelijk bij de bijenstand verkrijgbaar is en hij richt daarvoor een drinkplaats in op een beschutte zonnige plek.

BIJENKROEG

Waar geen water in de nabijheid van de bijen is, zeer nuttig en gemakkelijk zelf te maken. Veel bezoek wijst in het algemeen op weinig dracht. Foto: A. H. v.d. Berg

Mij is altijd het beste bevallen een gegalvaniseerde wasketel met onder aan de zijkant een kraantje, waaruit het water druppelt in een zigzag lopende goot, die is uitgebeiteld in een schuin naar beneden lopende plank.

Het nakijken van bijenvolken in februari moet m.i. tot het uiterste minimum beperkt blijven. Het is in Nederland niet overal even warm en de mogelijkheid bestaat, dat er sommige gebieden in ons land zijn, waar de buitentemperatuur ver over de 14° Celsius oploopt op enkele dagen in februari. Voor

een grotere ingreep dan het even kijken onder een dekkleedje of dekplank naar de stand van de voedselvoorraad en de aanwezigheid van gesloten broed, welke toestanden meestal zonder raampjes uit de kasten te halen zijn te constateren, zou ik willen waarschuwen. Het broednest koelt snel af en een koningin, die beneden 14° Celsius afkoelt, wordt er ook niet beter op. Het is een door mij geconstateerd feit, dat zo'n koningin ophoudt met leggen en slecht of helemaal niet weer begint.

Het gebruik van veel rook uit een beroker of dathepijp of zelfs van karbol moet ten sterkste worden afgeraden. De bijentros wordt uit elkaar geblazen of de karbollucht brengt de bijen aan het lopen met funeste gevolgen voor het reeds aanwezige broed en mogelijk verkleumde bijen of zelfs een verkleumde koningin.

Vele imkers willen altijd verdergaan dan nodig is, sommigen willen zelfs bij iedere controle de koningin zien. Dat is totaal overbodig: het kost meer tijd en de ingreep in het volk wordt te groot. Dat geldt voor alle jaargetijden. Als er staande eitjes zijn is er een leggende koningin, die men niet hoeft op te zoeken als er geen verdere ingreep nodig is. Laat ze zich maar verstoppert, als ze er zin in heeft. Door langdradig er naar te zoeken lopen we de kans, dat ze alleen of met een kluitje bijen van het raam valt en we houden een moerloos volk over. Dat heeft de imker dan zelf gedaan, maar of hij dat inziet is te betwijfelen.

Rook of karbol

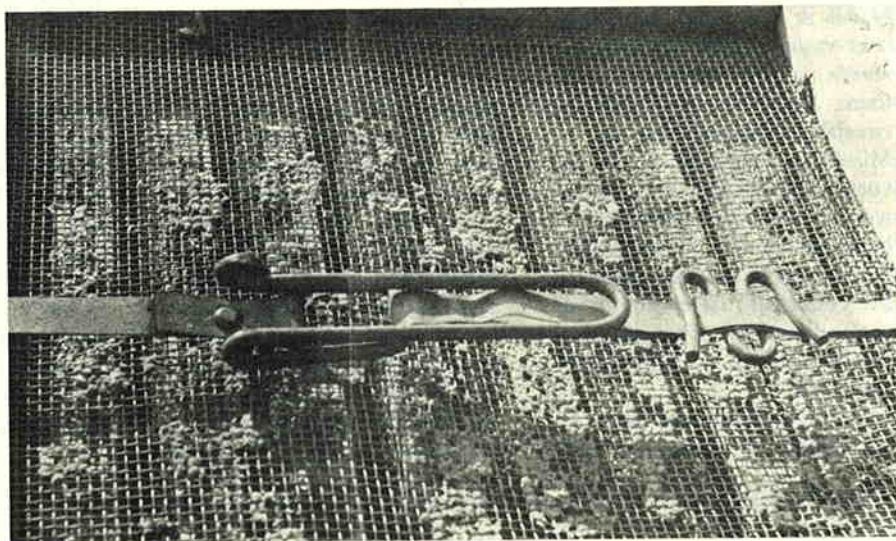
Nu ik het toch had over afweermiddelen tegen bijensteken, of beter gezegd behandelingsmiddelen voor bijenvolken, kan ik niet nalaten daarover enkele ervaringen mede te delen. Vroeger als jonge imker gebruikte ik altijd een sigaar of een pijp om de bijen te houden of te brengen, waar ik ze hebben wilde. Daarna kocht ik een dathepijp, waarin wat goedkope korte shag of rooktabak werd gedaan. Zo'n dathepijp heeft me erg best voldaan, beter dan een beroker, waarin papier brandt. De beroker geeft te veel rook en stinkt. Een dathepijp kon ook zo mooi gebruikt worden om er een beetje salpeter door te mengen in bepaalde omstandigheden, waarop ik later nogeens terugkom. Ik ben geen voorstander van het gebruik van karbol, tenzij men de goede karbol gebruikt. Wat in de regel in de handel verkocht wordt is niet de goede karbol. Het is in de regel nog geen gezuiverde karbol (rode kristallen), die met glycerine en water vermengd in flesjes van $\pm 100 \text{ cm}^3$ in de handel wordt gebracht. Een deel daarvan wordt weer verdund met water en daarmee wordt de karbollar bevochtigd en vochtig bewaard in een afgesloten ruimte bijv. een jampotje. Wie zo'n lap op een volk legt, pleegt een te grote ingreep: een groot deel van de bijen (met koningin?) gaat door het vlieggat de kast uit, het volk klit onder aan de ramen, is niet meer goed te behandelen en boven-

dien neemt open honing de geur van karbol op. Als men goede karbol wil gebruiken, koop dan fenol, het eerste destillatieprodukt uit koolteer. Fenol (phenol) is een zeer donkere vloeistof, in doorzicht roodachtig, die vroeger werd gebruikt voor het ontsmetten van privaten. Men sprenkelt de vloeistof op een karbollar en sluit de lap in een blikken bus. De lap behoeft niet nat te blijven.

Zelfs na een hele winter bewaren heeft deze karbollar nog voldoende werking en werkt nooit te hevig, geeft bovendien geen reuk af aan honing. De goede werking berust voor een deel op het bestanddeel Kresol, dat er ook inzit. Om misverstand te voorkomen deel ik nog mede, dat zuiver karbolzuur ook fenol wordt genoemd. De ruwe phenol is in sommige drogisterijen te koop.

Een eenvoudige kastsluiting

Ir. J. Mommers

Het goed aan elkaar bevestigen van de losse onderdelen van een bijenkast bij het reizen, levert nogal eens wat moeilijkheden op. Er zijn tal van kastsluitingen „uitgevonden” die alle wel iets goeds zullen hebben, maar vaak toch ook wel veel bezwaren. De ene is te duur, de andere kost te veel tijd om ze aan te brengen, een derde is alleen geschikt om te reizen met twee broedkamers, zodat voor elke combinatie broedkamer + honingkamer, drie broedkamers enz. een andere kastsluiting nodig is, een vierde steekt te ver uit, zodat ze moeilijkheden oplevert bij het laden, enz. enz.

De haken op de Spaarkast voldoen vrij goed, maar ze moeten wel zeer nauwkeurig gemonteerd worden en bij alle kasten precies hetzelfde om uitwisseling van onderdelen van kasten mogelijk te maken. Een enkele keer worden ze ook wel eens per ongeluk losgestoten.

Nu zag ik enkele jaren geleden bij een bezoek aan het Station voor bijenteeltonderzoek te Montfavet in Frankrijk een kastsluiting, die daar al jaren werd gebruikt en volgens de directeur, de heer Lavie, met veel succes. Hier wordt gebruik gemaakt van staalband, dat algemeen voor verpakking wordt gebruikt. Ik had dit ook wel eens geprobeerd, maar de moeilijkheid was steeds de uiteinden zodanig aan elkaar te bevestigen dat het band meermalen gebruikt kan worden. De franse oplossing is buitengewoon eenvoudig: Een w-vormig omge-

bogen stuk gegalvaniseerd ijzerdraad wordt, zoals op de foto duidelijk te zien is, over de samengelegde einden van het band geschoven, waardoor ze onwrikbaar aan elkaar bevestigd zijn. De rest van de sluiting is van het type „bierkistsluiting” maar van zeer eenvoudige constructie, eveneens van gegalvaniseerd zwaar ijzerdraad. Op de foto staat ze afgebeeld in gespannen toestand. Met één handbeweging is ze los te maken of strak te spannen. De heer Lavie was zo vriendelijk mij een exemplaar mee te geven. Op de Proefbijenstand werd dit geprobeerd en het beviel zo goed dat we er een aantal bij hebben laten maken, die nu alweer een paar jaren beproefd zijn en goed voldoen. Er is echter toch nog een moeilijkheid met de hier gemaakte sluitingen.

Terwijl het staalband uit Frankrijk zeer soepel is, is het nederlandse erg stug, zodat het zich wat moeilijk om de kast laat leggen. Het zoeken is dus nog naar wat soepeler band maar dit probleem zal wel op te lossen zijn. In een amerikaans tijdschrift zag ik dat daar al plastic band in de handel is dat voldoende sterk en weinig rekbaar is. Misschien komt dat binnenkort ook wel hier. Tot dan toe reizen wij met de — zij het wat stugge — stalen banden, die in de enkele jaren dat ze beproefd zijn, de deugdelijkheid van het systeem hebben bewezen. De banden moeten natuurlijk zo lang zijn, dat ze ook bij gebruik van meer broedkamers kunnen worden gebruikt.

BOEKBESPREKING

Oudshoorn, W. R. „De cultuur van één- en tweejarige planten”. P. Noordhoff N.V., Groningen. 1965. Elto-Ulto-serie. 96 pp. Vele afbeeldingen.

Nadat ik vorig jaar het boekje over vaste planten van dezelfde auteur mocht bespreken, ligt thans dit werkje over één- en tweejarige planten voor me. Misschien nog meer dan bij de vorige uitgave kan hier gesteld worden dat dit boekje in een behoefte voorziet. Ofschoon het geschreven is ten gebruike van het onderwijs, zal zeker ook de particuliere liefhebber er groot nut van hebben als hij dit boek aanschafft. Er zijn verschillende korte en duidelijke „theoretische” uit-

eenzettingen bijv. over de nomenclatuur en het ontstaan van nieuwe cultivars, naast meer praktische hoofdstukken als de vermenigvuldiging, het zaaien en verspenen en ziektebestrijding.

Het is verheugend dat er ook een afzonderlijk hoofdstuk is gewijd aan: „Eén- en tweejarige planten en bijen”; waarin vele speciaal voor de bijen belangrijke geslachten genoemd worden. Het overgrote deel van het boek wordt echter ingenomen door een bespreking van het sortiment. Hierbij moest uiteraard een keuze worden gedaan uit de overstelpende hoeveelheid materiaal. Daardoor mis ik hier en daar wel een soort, dat voor de bijenhouder nog wel belangrijk is bijv. *Heracleum*

mantegazzianum, de reuzeberklauw, een plant, die met geen andere tweejarige te vergelijken is. Bij de *Salvia*'s zou ik gaarne *Salvia turkestanica* en *Salvia hamatoides*, die zo sterk van de andere wel genoemde verschillen, gezien hebben.

De geslachten zijn alfabetisch gerangschikt, wat het opzoeken gemakkelijk maakt. Waarom hiervan is afgeweken bij de droogbloemen, die men alle onder de D moet zoeken, is mij niet duidelijk. Hetzelfde geldt voor de siergrassen, waarbij men terecht moet om bijv. mais te vinden.

Het boekje is keurig uitgevoerd en bevat zeer vele fraaie foto's. Het hoort in de boekenkast van elke tuinliefhebber.

Ir. J. Mommers.

Opleidingscursus tot leraar in bijenteelt

Op korte termijn zal aangevangen worden met een opleidingscursus tot leraar in bijenteelt. Deze cursus wordt in overleg met de deelnemers op zaterdag voor- of namiddag gegeven op de Proefbijenstand Ambrosiushoeve nabij Tilburg. De duur van de cursus is ongeveer 1½ jaar (50 lessen). De reiskosten boven f 1,25 per les, 2e klasse trein of ander openbaar vervoermiddel, worden vergoed. De deelnemers moeten in het bezit zijn van de akte tuinbouwkunde I.o. (akte t), de akte landbouwkunde I.o. (akte s), een getuigschrift tuinbouwvakonderwijzer, de akte L I, L II, L III, L IV, L V of de akte als leraar N XXI.

Degenen, die interesse hebben voor het volgen van deze cursus, kunnen zich nog opgeven bij de Rijksbijenteeltconsulent, ir. J. F. A. M. Mommers, Bredaseweg 304, Tilburg, tel. nr. 04250-25888.

ADRESVERANDERING.

De medewerker van de Rijksbijenteeltconsulent de heer *L. G. M. Hensels* is verhuisd naar: *Van Pallantstraat 27 te Haelen*.

IN MEMORIAM.

Op 8 december overleed de heer *Albert Willem Lohuis* op de leeftijd van 66 jaar. Hij was 35 jaar lang de trouwe secretaris der afdeling Hellendoorn.

De afdeling Warnsveld werd andermaal getroffen, nu door het overlijden van de heer *H. Askes*.

Hij was jarenlang secretaris-penningmeester van de afdeling.

Op 11 december overleed op 65-jarige leeftijd de heer

G. H. J. Slabbekoorn.

Hij was gedurende 7 jaar secretaris-penningmeester der afdeling Losser.

Op 23 november overleed op 69-jarige leeftijd de heer

Jan Bruinsma.

Hij was gedurende 25 jaar voorzitter van de afdeling Lochem.

HONING

Het wondermiddel honing

Honing schijnt genezend te werken op alle kwalen. Vandaar dat het voor kwakzalvers een uitstekend negotiemiddel is. De werking tegen reuma en kanker wordt zelfs in universiteitsklinieken beproefd. Keelziekten worden er meer of minder doeltreffend mee bestreden. Alsof dit alles nog niet genoeg was, kennen talloze imkers nog talrijker kwalen, waartegen honing een voorbehoed- of geneesmiddel is. In 1937 vond professor Dold in honing een stof, de inhibine, die een bacteriedodende werking heeft. In 1962 ontdekte de Amerikaan White, dat inhibine een op waterstofperoxyd gelijkende stof bevat, die de heilzame uitwerking van ons aloude gorgelwater veroorzaakt. Zou hiermee de gunstige werking van honing op keelaandoeningen te verklaren zijn?

Het slaapmiddel honing

Slapeloosheid is een tijdsverschijnsel en dikwijls een gevolg van het jachtende leven.

Als men in de nacht tussen 1 en 3 uur wakker wordt, kan men dikwijls niet meer slapen. Neem dan een kopje warm water, roer daarin een eetlepel honing. Binnen 20 minuten slaapt men als een roos. Aldus meldt E. Herold in „Der Imkerfreund”. Er staat niet bij vermeld, wat men met dit honingwater moet doen! Persoonlijk heb ik meer behoefte aan een middel tegen slaap. Ik zal eens proberen of honing daar niet geschikt voor is!

Die waardevolle honing

Dat honing vanwege al die kwaliteiten onbetaalbaar wordt, kan blijken uit een advertentie in boven aangehaald Duits imkerblad. Daarin wordt aangeboden om honing te ruilen tegen een nieuwe verrekijker, een tuinkar „Portax”, imkerboeken en zelfs de Nazibijbel „Mein Kampf” wil men kwijt voor een potje honing.

't Kan verkeren, zou Bredero zeggen!

Lees de gebruiksaanwijzing!

Dit zei een imker met een technische inslag steeds tegen zijn vrouw, wanneer ze iets gekocht had, dat voorheen vreemd was in het gezin.

Deze imker kocht eens Globol om daarmee zijn bijen van overtollige bijenluis te bevrijden. De volgende dag waren de behandelde volken naar een beter leven overgegaan. De gekochte Globol was niet het imkerglobol, maar een insectenbestrijdingsmiddel.

„Waarom las je niet eerst de gebruiksaanwijzing?” vroeg zijn vrouw.

Dé ideale honingzeef

is volgens de heer Ciper uit Michigan de nylonkous en Pastoor E. Herold uit Beieren is het roerend met hem eens. Geen metaalzeef, die daar tegen aan kan. Om een al te vlotte werking door de „ladders” tegen te gaan, moet men de kous volgens de heren vierdubbel nemen. Om dan toch nog vlot genoeg te kunnen werken, moet men deze nylonzeef aan een grote trechter bevestigen. Een melkteems kan daartoe uitstekende diensten bewijzen. Men kan dan rustig doorslingeren, zonder dat men voor een verstopte zeef hoeft te vrezen.

Bijengif tegen ouderdomskwalen

Terwijl honing al of niet gemengd met moedermelk, volle melk of melkpoeder bijzonder geschikt is voor pas- of zelfs voor te vroeg geboren — dit wordt althans in diverse franse ziekenhuizen beweerd — schijnt bijengif speciaal ouderdomskwalen te bestrijden.

Zo vermeldt Gorshkov uit Rusland, dat 800 patiënten die 5 tot 15 jaren geleden hadden aan rheuma, infectieziekten, gewrichtsrheuma, wervel- en zenuwontstekingen, openbeenwonden e.d., werden behandeld met bijengif. Ze ondergingen daartoe bijensteken op de pijnlijke plaatsen. Daarbij moesten ze driemaal daags „Hagebuttentee” met een eetlepel honing drinken. Bij openbeenwonden werd bovendien nog een zalf gebruikt, waarin honing was verwerkt. Bakteriën werden bestreden, pijn verzacht, weefselvorming en genezing der wonden bespoedigd. Ook in de Oekraïne werden met goed resultaat soortgelijke proeven genomen. In de loop der behandeling werden 560 tot 3360 steken toegediend.

Alsof dit alles niet genoeg is wordt bijengif tevens gebruikt tegen koortsblaasjes (Herpes Simplex) aan de ogen. Insputingen met gifextract hebben plaats onder het bindvlies en daarop aansluitend, viermaal daags, enige druppels honing.

Wat antwoorden Nederlandse specialisten daarop? Eén meende, dat je van bijengif in je ogen Herpes zou krijgen, terwijl de honing ontstekingen zou veroorzaken. Een chirurg antwoordde desgevraagd: „Je zou van die steken alleen al een beroerte krijgen.”

We zouden wel eens willen weten of ook in Nederland serieuze onderzoeken plaatsvinden, opdat al deze beweringen kunnen worden uitgemaakt voor waarheid of kolder.
Pam.

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50, elke 4 woorden meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op gironummer 873335 t.n.v. Drukkerij Maastricht en Verhoeven te Arnhem, met vermelding „Speurbijtjes”. Inzendtermijn: vóór de 10e van de maand. Opgegeven „Speurbijtjes” waarvan de betaling nog niet is ontvangen zullen niet worden geplaatst.

GEVRAAGD: Allerlei oude gebruiks- en siervoorwerpen op het gebied van de bijenteelt. Bijenstand „De Bijenkorf”, Faas Eliaslaan 10, Baarn. Telefoon 02954-4266

GEVRAAGD: Een observatiekast en alle soorten inlandse honing alsmede gezuiverde bijenwas. Bijenstand „De Bijenkorf”, Faas Eliaslaan 10, Baarn.

GEVRAAGD: Gebruikte bijenkorven, zes-raams kastjes en verzendkistjes voor zwermen. Tevens vragen wij te koop een twee- of drie-raams honingslinger. Bijenstand „De Bijenkorf”, Faas Eliaslaan 10, Baarn. Telefoon 02954-4266.

TE KOOP: Lindehoning, nieuwe oogst, à f 2,20 per kg; Klaverhoning (wit) à f 2,20 per kg; Boekweithoning à f 2,00 per kg; Acaciahoning à f 2,80 per kg; Fruithoning à f 2,40 per kg; Koolzaadhoning à f 2,00 per kg; in bussen van 25 kg. Bij afname van meer dan 100 kg speciale kortingen. Bijenstand „De Bijenkorf”, Faas Eliaslaan 10, Baarn. Telefoon 02954-4266.

GEVRAAGD: Alle soorten Bijenvolken, zowel korven als kasten en alle bijenteeltbenodigdheden, tegen contante betaling, en aan huis afgehaald. Bijenstand „De Bijenkorf”, Faas Eliaslaan 10, Baarn.

TE KOOP AANGEBODEN: Lege Bijenkosten en -korven, losse randen, roosters, raampjes, en wat er verder nodig is op bijenteeltgebied. Alles in prima staat. Bijenstand „De Bijenkorf”, Faas Eliaslaan 10, Baarn.

EXTRA AANBIEDING: Prima bijenkasten en -korven in prijzen van f 5,— tot f 25,—. Zinken moerroosters f 1,20. Bijenstand „De Bijenkorf”, Baarn. Telefoon 02954-4266.

TE KOOP: Alles wat voor en bij een bij nodig is. Simplex-kasten, enkel- en dubbelwandig; spaarkasten en V.S.-kasten, alle in prima staat, met ramen en rooster; uitgeb. broed- en honingramen, ramen, bijenkappen, slingers, observatiekasten, enz. Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zandpad 42a. Telefoon 03462-1303. Van ouds bekend.

TE KOOP: Prima bijenvolken op zes ramen, in Simplex-kasten en korven. Alles onder volle garantie. Het van ouds bekende adres: Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zandpad 42a. Telefoon 03462-1303.

TE KOOP: Gebruikte bijenkorven zonder gebreken; nieuwe zwermkiepsen; vlechtriet, enz. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Telefoon 03462-1303.

GEVRAAGD: Bijenvolken, in kasten en korven, worden tegen contante betaling aan huis afgehaald. Het van ouds bekende adres om zaken mee te doen: Bijenpark Brulleman, Breukelen. Telefoon 03462-1303.

HONING MET EERSTE PRIJZEN BEKROOND. U koopt dus bij ons de allerbeste kwaliteit Klaverhoning f 2,20; Fruithoning f 2,25; Lindehoning f 2,25 per kg. Minimum afname 25 kg. Bij groot kwantum speciale prijzen. Zeer speciale aanbieding: Als U bij ons honing koopt, leveren wij U honingflacons met deksel voor 9 cent, niet franko. Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zandpad 42a. Tel. 03462-1303. Van ouds bekend. Verzending ook naar België mogelijk.

TE KOOP GEVRAAGD: Spaarkasten en honingslingers. Bijenpark Brulleman, Zandpad 42a, Breukelen. Telefoon 03462-1303.

TE KOOP: 3-raams honingslingers vanaf f 35,—: Bijenpark Brulleman, Zandpad 42a, Breukelen. Tel. 03462-1303.

STERKE PERSDOEKEN, voor honing en was. 100 x 120 cm. O. J. v. d. BAAN, touwslagerij, sinds 1820, DRACHTEN. Telefoon 0 5120-2004.

GEVRAAGD: Alle soorten Inl. Bijenhoning, ruwe/zuivere bijenwas/Propolis. Honing-, Was- en Kaarsenindustrie „Arkadia”, Lochem. Telefoon 05730-1827.

„GROENTJES” TER OVERNAME AANGEBODEN. 180 st. losse nummers uit jaargangen 1913 t/m 1965. F. van Welis, Rijndijk W-1, Heteren.

WIE HEEFT VOOR MIJ enkele moderne genormaliseerde bijenkasten te koop? Eventueel ook wel met bijen er in. Brieven onder no. 2-66 aan het Bureau van dit blad.

GEVRAAGD: De volgende jaargangen van het „Maandschrift voor Bijenteelt” 1898 t/m 1909 en 1915/1916. Brieven met omschrijvingen en prijsopgave aan A. P. Posthumus, Schulpweg 216, Rotterdam-23.

GEVRAAGD: Alle verschenen jaargangen van „De Imker”, uitgave van de Nederlandse Imkersbond. Brieven met omschrijvingen en prijsopgaven aan: A. P. Posthumus, Schulpweg 216, Rotterdam-23.

GEWELDIG!

Dit apparaat verschaft ons volkomen voldoening, precies zoals wij verwachtten, het is zeer goed afgewerkt en bewijst ons grote diensten. (uittreksel uit een brief van een van onze afnemers)

Zo beoordelen en prijzen onze afnemers eenstemmig:

DE HONINGVERWARMER AMI-API GEPATENTEERD (SGDG)

De AMI-API verlicht Uw werk, het is een hygiënisch procedé en Uw honing wordt nooit te warm (automatische regeling) 6 verwisselbare verwarmingsroosters van verschillende grootte verkrijgbaar.

Prijs per compleet apparaat vanaf Hfl. 162,- franke huis.

Als het apparaat U niet bevalt, kunt U het binnen 8 dagen weer teruggeven.

Société GEBO, Rue Jacques Peirotes 67, Strasbourg, Tél. 34.41.55